

Український інститут
науково-технічної і економічної інформації

ВІСНИК УкрІНТЕІ

№ 4 (04)
жовтень -
грудень
2009

Н О В И Н И

МІЖНАРОДНИЙ ФОРУМ "Проблеми розвитку інформаційного суспільства", Львів, 7-9 жовтня 2009 р.

7-9 жовтня 2009 р. у Львові спільними зусиллями УкрІНТЕІ, Асоціації "Інформатіо-Консорціум", вищих навчальних закладів, бібліотек та громадських організацій України проведено перший Міжнародний форум "Проблеми розвитку інформаційного суспільства", який об'єднав XIII Міжнародну науково-практичну конференцію УкрІНТЕІ "Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології" та VI Міжнародну науково-практичну конференцію "INFORMATIO-2009: Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ".

У роботі Міжнародного форуму взяло участь понад 230 представників наукових і інформаційно-технічних установ і організацій, вищих навчальних закладів, бібліотек і спеціалізованих комерційних організацій, що пропонують вітчизняному ринку як українські, так і зарубіжні наукові та інформаційні продукти.

Тематикою форуму визначено:

- ✓ Проблеми інтелектуальної власності у інформаційній діяльності.
- ✓ Нові технології в інформаційному суспільстві.
- ✓ Інтелектуальні інформаційні системи.
- ✓ Національні і міжнародні програми сприяння доступу до інформаційних ресурсів публічних, наукових, спеціальних та університетських бібліотек: проблеми та досягнення.
- ✓ Створення і використання електронних ресурсів, електронних бібліотек, документальних архівів, систем електронної доставки документів.
- ✓ Технології створення і розповсюдження електронних журналів та електронних книг.
- ✓ Відкритий доступ до інформації: створення та розвиток інституційних репозитаріїв, журналів відкритого доступу.
- ✓ Автоматизація процесів у бібліотеках та інформаційних центрах.

Зарубіжні компанії, що інтегрують світові та національні інформаційні ресурси, презентували нові інформаційні продукти і технології таких відомих фірм, як Elsevier, EBSCO, Emerald, INSPEC, ProQuest, ABE Маркетинг, IOP PUBLISHING, "Научная электронная библиотека", Електронна бібліотека дисертацій РДБ тощо.

У рамках роботи форуму відбулося декілька презентацій:

- ✓ Програма сприяння Парламенту України П.
- ✓ Проект ELibUkr - Електронна бібліотека: Центри знань в університетах України (Національний університет "Києво-Могилянська академія").
- ✓ Проект "Бібліоміст/Глобальні бібліотеки" (Рада міжнародних наукових досліджень і обмінів).
- ✓ Проект "eLife - електронна бібліотека майбутнього" (Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. Івана Франка).

Учасники форуму наголошували на необхідності обміну досвідом та спілкування фахівців споріднених галузей з метою вирішення міжгалузевих проблем щодо формування єдиного інформаційного простору та встановлення співробітництва між інформаційними установами, науковими і національними бібліотеками, вищими навчальними закладами, комерційними підприємствами.

За підсумками роботи Міжнародного форуму зроблено висновки, що мають бути доведені до громадськості та керівництва держави, зокрема:

— розвиток економіки знань є неможливим без доступу до інформації про світові досягнення науки у всіх галузях знань. Одним

- ✓ **Новини**
- ✓ **Розвиток трансферу технологій**
- ✓ **Міжнародне співробітництво**
- ✓ **Законодавче і нормативно-правове забезпечення**

з інструментів є доступ до передплати сучасних інформаційних ресурсів, які в глобальному інформаційному просторі відіграють більш значну роль, ніж традиційні друковані джерела. Інформаційні установи та користувачі їхніх послуг ознайомлені з ресурсами і сервісами провідних інтеграторів та мають певний досвід використання ряду світових інформаційних продуктів. У той же час їм не вистачає коштів для фінансування навіть мінімально необхідного спектру світових інформаційних пропозицій. Вирішення цієї проблеми неможливе без цільового державного фінансування як за галузевим, так і регіональним принципом;

— світові інтегратори зацікавлені у включенні інформаційних ресурсів України до своїх інформаційних продуктів. Україна залишається практично останньою країною в світі, яка, маючи потужні інформаційні ресурси, зокрема повнотекстові, не має жодного інформаційного продукту, який можна було б запропонувати на світовому ринку. З огляду на це інформаційні ресурси, які на цей час накопичені організаціями-виробниками, потребують фінансової, організаційної, технічної та технологічної підтримки з боку держави з метою доведення їх до рівня національних інформаційних продуктів. Інформаційні ресурси, створені окремими установами і організаціями, мають бути об'єднані за визначеними ознаками та доведені до рівня національних інформаційних продуктів. Дане питання у якості пріоритетного має бути розглянуто на державному рівні;

— паралельним напрямом, що значно скоротить шлях формування національних інформаційних продуктів, є створення і розвиток університетами і дослідницькими установами інтернет-порталів для розміщення наукових інформаційних ресурсів відкритого доступу. Такі ресурси сприятимуть вільному і безоплатному доступу до інформації. Важливим також є формування розвинутої системи автоматизації наукових бібліотек і розповсюдження реферативно-бібліографічної інформації та електронних бібліотечних каталогів через Інтернет;

— важливим фактором інтенсивного професійного використання електронних наукових інформаційних ресурсів є високий рівень знань в галузі методології інформаційного пошуку, і тому варто широко розвивати систему професійного навчання і підвищення кваліфікації.

На фото: з доповіддю виступає директор УкрІНТЕІ Ямчук А.В.

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

"Науково-технологічні пріоритети та їх вплив на розвиток української економіки", Київ, 29-30 жовтня 2009 р.

УкрІНТЕІ разом із Міністерством освіти і науки України організовано та проведено 29-30 жовтня 2009р. науково-практичну конференцію "Науково-технологічні пріоритети та їх вплив на розвиток української економіки".

Метою конференції стало конструктивне обговорення підготовки проекту переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень та розробок і переліку критичних технологій, які забезпечать посилення конкурентних позицій України на світовому ринку.

В роботі конференції взяло участь більше 50 осіб, зокрема представники центральних органів виконавчої влади, українські та зарубіжні вчені, фахівці у сферах науки, інформації, освіти, бізнесу.

Проведено два пленарних засідання, на яких заслухано близько 30 доповідей з питань прогнозування пріоритетних напрямів науково-технологічного розвитку, удосконалення системи інформаційної підтримки науково-технологічних пріоритетів розвитку української економіки, впливу науково-технологічного розвитку на макроекономічні показники, формування переліку критичних технологій за пріоритетними напрямками науково-технологічного розвитку, визначення тенденцій, перспектив розвитку прогнозно-аналітичних досліджень та їх методологічного, нормативно-правового, кадрового забезпечення, ролі сектору вищої освіти у розвитку науково-технологічних пріоритетів.

Директор УкрІНТЕІ А.В. Ямчук проаналізував результати науково-дослідної роботи "Формування та функціонування єдиної бази даних про експертів та даних про результати експертного опитування. Про-

ведення стратегічних маркетингових досліджень щодо виявлення перспективних напрямів розвитку новітніх технологій на основі експертних оцінок", проведеної УкрІНТЕІ на виконання Державної програми прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008-2012 роки.

За результатами роботи визначено пріоритети науково-технологічного розвитку за напрямками: "Енергетика і енергоефективність", "Біотехнології" та "Нові матеріали". В Україні вперше сформовано базу даних експертів за пріоритетними напрямками, а також базу даних енергозберігаючих технологій та їх паспортів, розроблено тематичні напрями, за якими сформовано перелік критичних технологій та їх паспорти.

Питанням організаційного забезпечення виконання Державної програми прогнозування науково-технологічного розвитку на 2008-2012 роки присвячено доповідь головного спеціаліста відділу прогнозування та інформаційно-аналітичного забезпечен-

ня МОН України С.Б. Ковальюнок. Висвітлено основні завдання і заходи на виконання програми, повноваження та дії УкрІНТЕІ у забезпеченні організаційного супроводу реалізації програми. Доповідач зупинилася на питаннях, пов'язаних із фінансовим забезпеченням виконання програми.

Питання впливу науково-технологічного розвитку на макроекономічні показники, розвитку біотехнології (зокрема, застосування генно-модифікованих організмів), нанотехнологій, надпровідникових матеріалів тощо як пріоритетних напрямів української економіки, створення моделі науково-технологічного та інноваційного розвитку регіонів мінерально-сировинного спрямування Росії, запровадження міждержавного автоматизованого обміну ресурсами НТІ на прикладі УкрІНТЕІ та БелІСА.

Підготовлено та опубліковано матеріали науково-практичної конференції. За результатами роботи прийнято відповідні рекомендації.

На фото:
робочий момент конференції

РОЗВИТОК ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Створення національної мережі трансферу технологій

З метою реалізації положень Закону України від 14.09.2006 р. №143-V "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" та розбудови інфраструктури трансферу технологій в Україні створюється національна мережа трансферу технологій (далі - НМТТ).

Протокольним рішенням робочої групи зі створення НМТТ при МОН України (від 30.07.2009 р. № 2/2009) схвалено концептуальні принципи та методологічні засади формування в Україні національної мережі трансферу технологій та організаційна структура управління нею.

НМТТ розбудовується відповідно до методології та моделі Європейської мережі "релей-центрів" (Innovation Relay Centers - IRC network - з 2008 р. EEN), Російської мережі трансферу технологій RTTN та Української мережі трансферу технологій UTTN.

Створення мережі спрямовано на консолідацію інформаційних ресурсів державних, громадських, приватних інноваційних структур України, підприємств, установ та організацій та подальшу інтеграцію НМТТ до європейської мережі EEN.

Основними завданнями НМТТ є:

- ✓ трансфер технологій, ноу-хау між науковими секторами та промисловістю;
- ✓ пошук партнерів та інвесторів для кооперації при роз-

робі і впровадженні високотехнологічного наукового продукту як в Україні, так і за кордоном;

- ✓ організація взаємодії НМТТ з аналогічними міжнародними мережами.

У 19.01.2010 р. між МОН України, Академією технологічних наук України та ДП "Український Центр трансферу технологій" підписано Меморандум "Про створення та розвиток Національної мережі трансферу технологій NTTN державними та недержавними суб'єктами трансферу технологій".

З урахуванням заходів щодо створення НМТТ на базі ДП "Український Центр трансферу технологій", а також з метою розвитку національної мережі трансферу технологій та збільшення чисельності її учасників, сторони Меморандуму пропонують об'єднати зусилля як державних органів управління всіх рівнів, так і організацій та установ науково-технічної сфери та підприємницького сектору економіки України для вирішення найважливіших завдань у сфері трансферу технологій.

Даний Меморандум передбачає залучення до нього інших суб'єктів трансферу технологій за умови дотримання стандартів європейської мережі EEN та принципів створення національної мережі трансферу технологій (датально - на сайті <http://www.nttn.org.ua>).

Удосконалення нормативно-правової бази щодо діяльності у сфері трансферу технологій

З метою вдосконалення нормативно-правової бази з питань інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері трансферу технологій УкрІНТЕІ розроблено низку проектів нормативно-правових та методичних документів, зокрема:

✓ Типового положення про центр передачі технологій, в якому визначено мету, структуру, основні завдання та функції центру, порядок його створення та організацію роботи;

✓ Положення про державний реєстр договорів про трансфер технологій, створених за державні кошти, яке визначає процедуру реєстрації технологій, форму Реєстру договорів, порядок його формування та ведення. У Положенні визначено поняття Реєстру договорів, об'єкти та суб'єкти системи Реєстру договорів, мета та принципи його створення;

✓ Положення про державний реєстр технологій, створених за державні кошти, який визначає процедуру реєстрації технологій, фор-

му Реєстру технологій, порядок його формування та ведення. Крім того, у Положенні визначено поняття Реєстру технологій, об'єкти та суб'єкти системи Реєстру технологій, мета та принципи його створення;

✓ Методичних рекомендацій щодо державної експертизи договорів про трансфер технологій, які визначають організаційно-правові засади укладання та державної експертизи договорів із трансферу технологій, процедуру її проведення, принципи формування експертного висновку та внесення договорів із трансферу технологій до Державного реєстру. В Методичних рекомендаціях також визначено мету, завдання та головні принципи проведення державної експертизи договорів із трансферу технологій;

✓ Рекомендацій щодо створення Національної мережі трансферу, в яких на підставі світового досвіду мережової передачі технологій відібрано так звані "найкращі методи" організації

і функціонування мережових структур інноваційного розвитку та трансферу технологій. Ці методи розповсюдження технологій в мережах включають в себе вибір типу мережі, методів керування, процедур комунікації і дій, аспектів комерціалізації, фінансування, сегментації клієнтів і, що особливо важливо, вибір центральної організації;

✓ Типових форм договорів про трансфер технологій, які мають застосовуватися в Україні, зокрема договори про: поставку промислової технології; технічно-промислому кооперацію; надання технічних послуг; інжиніринг; створення спільних підприємств; надання в оренду або лізинг складових технологій, обладнання; комерційні концесії (франчайзинг).

Проекти цих нормативно-правових документів та методичних рекомендацій подані в МОН України для прийняття рішень щодо їх подальшої реалізації у встановленому порядку.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Автоматизована система формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів (АСФІМІР)

З метою розширення і поглиблення науково-технічної співпраці України з країнами близького і далекого зарубіжжя АСФІМІР через блок зовнішніх зв'язків адаптується до умов тієї чи іншої країни. Розроблено автоматизовану підсистему для обміну НТІ між АСФІМІР і Центром трансферу технологій КНР, а також підсистему РБ для обміну науково-технічною інформацією між АСФІМІР і БелІСА Республіки Білорусь. Створено автоматизовану підсистему обміну НТІ між системою АСФІМІР (УкрІНТЕІ) і партнерами в Німеччині.

Вперше в Україні в системі НТІ на базі АСФІМІР розроблено і реалізовано механізм дистанційного автоматизованого обміну інформацією щодо інноваційних технологій між УкрІНТЕІ і регіональними центрами НТІ, зокрема з ЗАТ "Харківський ЦНТЕІ" і Хмельницьким ЦНТЕІ. Розроблено і узгоджено типовий договір між УкрІНТЕІ і ЦНТЕІ.

Отримані результати - це перший принципово важливий крок на шляху створення української мережі з обміну науково-технічною інформацією і трансферу технологій. Отримані розробки (за участю УкрІНТЕІ) необхідно впровадити регіональним ЦНТЕІ на своєму обладнанні і забезпечити взаємодію своїх локальних баз із Інтернет-середовищем. В цю мережу можуть бути інтегровані інші регіональні структури.

Розроблено регламент та технологічну процедуру міждержавного та міжрегіонального обміну НТІ, реалізовано канали двостороннього автоматизованого обміну.

Вперше в Україні успішно проведено експериментальний автоматизований обмін інформаційними масивами між АСФІМІР і БелІСА, між АСФІМІР і ЗАТ "Харківський ЦНТЕІ", а також між АСФІМІР і Хмельницьким ЦНТЕІ.

Розроблено структуру нової бази даних в АСФІМІР - БД "Технологічне замовлення", зокрема розроблено: структуру локальної бази і структуру довідників; блок введення інформації на трьох мовах; блок універсального пошуку з можливістю відправлення сформованих масивів в Інтернет-форматі або у вигляді Word-файлів.

У наповненні баз даних АСФІМІР беруть участь як українські, так і закордонні розробники і споживачі інноваційної продукції. Результати участі різних країн в наповненні двох основних баз даних АСФІМІР наведені в таблицях 1 і 2.

Таблиця 1
БД "Інноваційні технології і розробки"

Країна-власник наукової розробки	Кількість розробок за 2004-2009 рр.	Кількість розробок за 2009 р
Україна	825	253
Російська Федерація	55	28
Республіка Білорусь	180	102
Чеська Республіка	3	3
Республіка Азербайджан	14	3
Республіка Казахстан	24	7
Республіка Таджикистан	24	24
Литовська Республіка	1	-
ВСЬОГО:	1126	420

Таблиця 2
БД "Інвестиційні проекти"

Країна-власник наукової розробки	Кількість розробок за 2004-2009 рр.	Кількість розробок за 2009 р
Україна	279	136
Російська Федерація	2	-
Республіка Білорусь	29	-
Китайська Народна Республіка	15	-
ВСЬОГО:	325	136

Підготовлено, узгоджено та підписано Договори про науково-технічне співробітництво з ЗАТ "Харківський ЦНТЕІ", Хмельницьким ЦНТЕІ та ТОВ "Південний інститут інтелектуальної власності" щодо впровадження автоматизованої системи формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів (АСФІМІР) в названих

регіональних структурах.

Підготовлено, узгоджено та підписано Додаткову угоду до Договору з МЦНТІ (Москва, Росія) №32/Д2 від 22.10.2007 року щодо підготовки інформації для поповнення бази даних "Аналитические материалы: наука, техника, бизнес". Підготовлено та передано в МЦНТІ 32 описи аналітичних матеріалів.

Участь в розвитку мережі просування інновацій МЦНТІ (Москва, Росія) відбувається за напрямками:

- надсилання українських розробок для публікації в Міжнародному журналі МЦНТІ "Информация и инновации" і для розміщення на сайті МЦНТІ. В 2009 році підготовлено та передано описи технологій і розробок в кількості 41 шт.

- розміщення розробок країн СНД, які були опубліковані в журналі "Информация и инновации" в базах даних АСФІМІР і на сайті УкрІНТЕІ на сторінці "Трансфер інноваційних технологій". В 2009 році в БД "Інноваційні технології і розробки" АСФІМІР розміщено 167 описів технологій від інших країн, розподіл по країнам показано в табл.1;

- розміщення розробок, які входять до складу БД АСФІМІР, в журналі "Науково-технічна інформація" в рубриці "Трансфер інноваційних технологій". Підготовлено і передано в редакцію журналу 16 описів технологій і розробок, серед яких є і зарубіжні технології;

- відпрацювання запитів (БД "Заявки на додаткову інформацію"), які надійшли від потенційних споживачів технологій і проектів. Відпрацьовано в 2009 році 8 запитів.

Для участі представників УкрІНТЕІ в заходах, які проводилися в 2009 році в рамках МЦНТІ були підготовлені наукові доповіді і презентації (всього 5 заходів).

Моніторинг нормативно-правових актів України з питань науково-технічної та інноваційної діяльності, які набули чинності протягом IV кварталу 2009 року

Указом Президента України від 04.11.2009 №899/2009 "Питання Національної ради з питань науки, інновацій та сталого розвитку України" затверджено персональний склад Національної ради з питань науки, інновацій та сталого розвитку.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2009 №1015 "Питання стажування аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах в Україні та за кордоном" затверджено Положення про стажування аспірантів, докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників віком до 35 років, які проводять фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах в Україні та за кордоном.

Постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2009 №1020 затверджено Державну цільову науково-технічну програму впровадження і застосування грід-технологій на 2009-2013 роки.

Видано Доповідь Кабінету Міністрів України від 25.09.2009 про стан та розвиток інформатизації в Україні за 2009 рік та Додатки до неї (Електронний ресурс/Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/signal/nb005120.doc>).

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2009 №1173 затверджено Державну цільову науково-технічну програму "Створення хіміко-металургійної галузі виробництва чистого кремнію протягом 2009-2012 років".

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2009 №1182 "Питання підвищення ефективності координації здійснення фундаментальних наукових досліджень" створюється Експертна рада з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт при Національній академії наук.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.11.2009 №1231 затверджено Державну цільову науково-технічну програму

"Нанотехнології та наноматеріали" на 2010-2014 роки.

Постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2009 №1178 внесено зміни до назви та пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 26.06.2007 №861 "Про затвердження Порядку проведення державної акредитації фізичних та юридичних осіб на право провадження посередницької діяльності у сфері трансферу технологій", а також до назви і тексту вказаного Порядку та додатку до нього.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2009 №1191 викладено у новій редакції Перелік обов'язкових етапів робіт під час проектування, впровадження та експлуатації систем і засобів автоматизованої обробки та передачі даних.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.10.2009 №1208-р Супрун Л.П. призначено Головою Державного агентства України з інвестицій та інновацій.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.10.2009 №1474-р затверджено план заходів з підвищення ефективності наукових досліджень та подальшого розвитку науково-технічного потенціалу України.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.10.2009 №1474-р затверджено план заходів з підвищення ефективності наукових досліджень та подальшого розвитку науково-технічного потенціалу України.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 №1579-р схвалено Концепцію Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи "Бібліотека - XXI".

Наказом Міністерства освіти і науки України від 16.10.2009 №937, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.12.2009 за №1233/17249, затверджено низку нормативно-правових актів щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень

випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти в 2010 році.

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.10.2009 №1070 "Питання реалізації інвестиційного проекту комплексного протипаводкового захисту у Львівській області на 2009-2011 роки" встановлено, що залучення державним підприємством "Львівська обласна дирекція з протипаводкового захисту" іноземного кредиту під державну гарантію для реалізації інвестиційного проекту комплексного протипаводкового захисту у Львівській області на 2009-2011 роки здійснюється за відсотковою ставкою за кредитом у розмірі 9,5 відсотка річних.

Постановою Кабінету Міністрів України від 18.11.2009 №1225 затверджено Порядок залучення тимчасового персоналу до виконання робіт з підготовки і проведення сільськогосподарського перепису, оброблення, узагальнення його результатів та оплати праці такого персоналу. Порядок визначає У додатках 1-6 до вказаного Порядку наведено розміри винагороди, яка нараховується тимчасовому переписному персоналу та схеми посадових окладів тимчасового персоналу органів державної статистики.

Розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 23.09.2009 №1153-р та від 25.11.2009 №1473-р внесено зміни до переліку об'єктів, що фінансуються у 2009 році за рахунок коштів Стабілізаційного фонду, передбачених для реалізації інвестиційних проектів соціально-економічного розвитку регіонів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 №1593-р затверджено план заходів, спрямованих на подолання наслідків світової фінансової кризи в регіонах.

З повним переліком нормативно-правових актів з питань науково-технічної та інноваційної діяльності та актів регіонального законодавства України виданих протягом IV кварталу 2009 року можна ознайомитися на сайті УкрІНТЕІ.